

મુમતાજ બગમ અને બાવલા ખુન કેસ

No.

Received

Musammat

1171 Deputy Collector

અપાની પ્રતિદ્ કર્તા,

Reg No " નવચેતન " પુસ્તકાલય.

મરાનપુરી ભાગળ, સુરત.

231

કિમન એક આનો.

ગુજરાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
પ્રેમી કૉપીરાઈટ સંગ્રહ

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગતરાત કાપીરાખિટ વિભાગ]

અનુક્રમાક ૧૨૨૪૪ વર્ગાક

પુસ્તકનુ નામ ડુમરાન લોન

વિષય હેર ૫૪૪૨૨, ઓલિવિયા

સુબાઈની મેજસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં નીકળેલો સુકદમો.

આવલા ખૂન કેસ.

પ્રોસીયુશનની હકીકત એવી છે કે ગઈ તા ૧૨ મી જાન્યુઆરીએ રાતના ૭ા ના સુમારે સુબાઈના લક્ષાધીપતી મેમન મી અમદુલકાન્નર આવતા સુમતાજ એમમ અને તેમના પોતાના સેક્રેટરી સાથે મોટરમા બેસી મલબાર હીન તરફ ફરતા જતા હતા તેવામા અચાનક એક મોટરકાર આવીને આથડી એ મોટરકારમાથી પાચ માણસો કુદી પડ્યા અને આવના ઉપર ગોળીમહાર કર્યો હતો એવી બાનના મરણ પમ્યા હતા અને મુમત જને પાછુ છજ થઇ હતી સુબાઈના માહેશ પોલીસે લાખી સુક્ત તપાસ કર્યા પછી દશ આરોપીઓની ધરપકડ કરી હતી ૧ સદાગ આનન્દગન કેશુમ, ૨ એમ આગ ઈલે, ૩ પી ખી ગાડે, ૪ અમદુન લનીર, ૫ સુમતાજ મહમદ, ૬ કુરામતખાન નીજામદખાન, ૭ અમરજાદ નદમ શાહ, ૮ મહાદુરશહ મહમદશાહ, ૯ મહમદશરી, ૧૦ અફતારી ઉન્નર મુજબના આરોપીઓત પકડી મરકાર તરફથી સુકદમો આવવા પમનીક પ્રોસીયુટરની ફરમાસથી મી કનેથ કેપમેરી ટર હાજર હતા ઉપના દશ આરોપીઓમા બે સુમત અને ૮ ઈંગરના છ

સુમતાજ બારામના.

સુમતાજે ઇંદોર રાજ્યમા પહેલ વહેની પોતાની જીન્ગી જાનારી તરીકે શરૂ કરી હતી અને એતા ઉપર ઇંદોરના મહારાજા પ્રમન્ન થયા હતા તેની સ્થે ઇંદોરમા માનીતુ સ્થાન મેળવ્યુ હતુ ત્યાર

પછી ત્રણ વર્ષે મુબમના લક્ષાધીપતી ગ્રહસ્થ મી આવલા તેના ઉપર મોહ પામ્યા અને મુમતાજને મુબમ લેઇ આવ્યા

બાવલાના ખુનની હકીકત

તા ૧૬ મી ડીસેમ્બરે મરહુમ બાવલા મુમતાજ સાથે લોનાવલા ગયા હતા તે પહેલાં તારીખ ૧૨ મી ડીસેમ્બરે તહોમતદર ફરુસેએ ૭૮૧ મેકરવેલકા ઇંદોર ખાતે મોકલી આપી હતી એજ મોટરકાર તા ૧૦ મી જાન્યુઆરીએ કેટલાક માણસો સાથે ખુના પહોચી હતી જે વેળાએ મુમતાજ અને મીરટર બાવલા લોનાવલામાં હતા જે વખતે મી ફરુસે મુબમમાં હતા અને આ રાત્રીકારને જહાદુરશાહ હાકતો હતો એજ રાત્રીકાર તા ૧૧ મી જાન્યુઆરીએ લોનાવલા મુકામે જઈ પહોચી હતી પણ બીજે દીવસે મ્યુનીસીપાલીટીના પ્રમુખની ચુટણી માટે મી બાવલા આવવાના હતા તેજ કાર ત્યાંથી બીજે દીવસે મુબમ ખાતે આવી પહોચી હતી અને તા ૧૨ ની સાંજે તેમા ખેડેલા માણસોએ મલમાર હીલ આગળ મી બાવલા ઉપર હુમલો કર્યો ત્યાર પછી કાગ નાસી ગઇ હતી તેનો હળુ પત્તો લાગ્યો ન હતો અને તા ૧૩ જાન્યુઆરીએ આ બીનાનો તાર ઇંદોર ખાતે મુકવામાં આવ્યો હતો ને એક આરોપીને પકડવામાં આવ્યો હતો

કાવતરાનો લેહ.

ઉપલા દસ આરોપીઓએ ૧૯૨૪ ના અક્ટોબર અને ૧૯૨૫ ના જાન્યુઆરી વચ્ચે મુમતાજ બેગમને ક્રીટીશની હદમાંથી નસાડવા માટે આ કાવત્રુ રચ્યું હતું અને મુમતાજને ઉપાડી લેઈ જવાને માટે

પાસે બેઠેલા મી માવલાનુ પીરનોલથી ખુન કર્યું હતુ ને મુમતાજને
પણુ છરીના ઘાથી સખત ઇજા કરી હતી

કોર્ટમાં મુમતાજ

સાડાખાર વાગે મુમતાજ બેગમને કોર્ટમાં લાવવામાં આવી
હતી અને પોતાના મોઢા ઉપર તેણે ખુરખો નાખ્યો હતો તે પોજશમાં
જઈને તેણે કાઢી નાખ્યો હતો

મુમતાજની કહાણી

મુમતાજે-મી૦ કેપ્ટની જુમાનીમાં જણાવ્યું કે મને એક ગાનારી
તરીકે ઉત્તેવામાં આવી હતી અને મારી ચૈદ વર્ષની ઉમરે હું
ઇંદોર દરબારમાં ગાનારી તરીકે પ્રસિદ્ધમાં આવી અને ત્યાંથી શરૂ
આતમાં હું હેદરાબાદ ગઈ હતી અને મહારાજાએ મારી પાસેથી
મારૂ સર્વસ્વ લઈ લીધું અને મને અમૃતસર મોકલી અને પછી
પાછી મને ઇંદોર ખેંચાવી ત્યાં હું મહારાજાની રખાત તરીકે લગભગ
નવ વર્ષ સુધી રહી હતી અને તેજ વખતે મહારાજાએ મારૂ નામ
મદની કમળામાધ તરીકે રાખ્યું ત્યારબાદ હમે વીલાયત ગયા હતા
પછી મને એક જીવતી પુત્રીનો જન્મ થયો હતો ને પાછળથી તે પુત્રી
મરી ગઈ. આ બનાવ પછી હું મહારાજા સાથે બાનપુર મુઝામે
થીકાર કરવા ગઈ હતી તે વખતે મારી સાવડી માતા તેમજ માગ
બાપ પણ તર્ફીજ હતા પરંતુ મને ત્યાં પણ સખત યોડીમાં રાખવામાં
આવી હતી જેથી મારો મેળાપ મારા બાપની સાથે થતો નહિ તેથી
આવા કેદી જીવનથી હું કટાણી ગઈ અને મુ.માધના કમીશનર ઉપર
મે કાગળ લખ્યો તેમજ બીજો કાગળ દીન્દી પણ લખ્યો હતો ને

મે પોતીસનુ રક્ષણ માગ્યુ હતુ તે વખતે મહારાજ તરફથી મસૂરી જવાને માટે મારા ઉપર હુકમ નીકળ્યો આ વખતે સુળે નામનેા એક માણસ મારી મથે હને તેમજ મારામા આપ પચુ મારી સાથેજ હતા અને હુ દંડી રૂઠ ત્યારે મારી અગ્ન પ્રમણે પોલીસના માણસો હાજર હતા તેથી મે સુળેને ચોકખુ ધ્રી દીનુ ૫ ફેવે હુ મમ્મ આગનાર નથી કારણકે મહારાજની ડરા હુ કટાળી ગઇ છુ એટલે પોતાને નામને મને તેમના કમજો લીધી

મહારાજની ધમકીઓ

ની હોતા હુ અમનમર ગઇ ત્યાં ઉદેરની ઘણા માણસો મને વારનાર મળવાને માટે આવતા હતા તેમજ મહારાજએ જકક ઉધા નામના એક માણસને મોકલ્યો હતો ને મને કહેારાબુ હતુ કે તુ ગજાખુનાર નથી આવે તો તારા ઉપર ફરી બળજો કે કપા પડશે, તેમ વેડા માથ પડે હુ અમનમરથા તાગૂર ચારી ને જકકા ઉના મો મળનાર બળજો તે પહેલાં મે કનીગારની મદદથી મે મુરખ નેન રહાયુ નાટ રાખ્ હતા

પુળાંદમ આવી

તાગપુરના મનાલ અને જીલ્લા એ નેન હુ મને મળવા આગા હતા અને તાગપુરથી મુનાલ આવીને સરકાર થાસે મારા ધરાદો રહજ તાગનારો હતો કાણકે ઇંદોર મહારાજના માણસો મારી પછા પડ્યા હતા અને હુ મદનપુરમા રહેતી હતી ત્યાંથી રગાગની રામા હે ગઇ

બાવલાની પીછાન

૨ ગારાની ચાલમા અલાખલ નામનો એક માણસ મી બાવલાને મારે વેર લાવ્યો ત્યાર પછી હું મી બાવલાને ત્યા પહોંચી મુલાકાત પછીથી તારદેવ બાવલાના મકાનમા રહેવા ગઈ તેમજ બાવલા શેઠ માયે અજમેર દીલ્હી આગ્રા સીમલા વગેરે સ્થળોએ મે મુલાકાત લીધી હતી તેમજ તારદેવમા એક બૈયો મારા મકાનમા રહેતો હતો તેણે હમો સીમલાથી આવ્યા ત્યારે એક ચીટ્ટી મને આપી જે ઈંદોરથી આવી હતી તે વાત મે બાવલાને જણાવી જેથી તે બધવાને બાવલાએ મારી કાઢી મુક્યો ને ત્યાર પછી હું બાવલા સાથે ચોપાટીના બગલામાં રહેવા ગઈ તેમજ તારદેવ હું હેતી હતી ત્યારે નતનગ્ગન નામની બાઈ પણ મને ત્રણ વખત મળવા આવી હતી તે શા કારણથી આવી હતી તે હું સમજી શકી નહો મી બાવલા ઉપર પણ એક બે કાગળ અત્રેજીમા આવ્યા હતા જેથી બાવલાએ મને મહાર નીકળવાને ચોકખી ના પાડી હતી

લોનાવલાની મુસાફરીએ

મી બાવલા સાથે હું લોનાવલા ગઈ હતી ને ત્યા વીસપચીસ દીવસ રહ્યા હતા અને મલખાર હીલ આગળ કેસ મનતા અગાઉ બાયેક દીવસ પહેલા હમો મુમઇ આવ્યા હતા તેમજ લોનાવલામા પણ હું બાવલા શેઠના બગલામાજ રહેતી હતી બાવલાશેઠ મોટરમા લોનાવલા ગયા હતા જ્યારે હું તેમજ બીજા ટ્રેનમા ગયા હતા બાવલાશેઠની મોટર હાકનારતુ નામ મહમદ શરી હતુ તેમજ તેની સાથે અહમદ નામનો કીવીનર પણ હતો હમો લોનાવલા રહેના હતા ત્યારે

બાવલાગેઠ રેસના દીવમે મુબાઇ આપના હતા તેમજ અત્રે સાક્ષીને।
એક કાગળ બનાવવામા આવ્યો હતો જે તેને ઓળખતાં જણાવ્યું
હતું કે એ કાગળ તેના ભાઈ નીસાર મહમદના હાથથી લખાયેલો
હતો તે કાગળ મી બાવલાગે મને લોનાવલા ખાતે બતાવ્યો હતો
અને હમો લોનાવવાથી મુબાઇ ટ્રેનમારફત પાછા ફર્યા હતા ત્યાર
પછી મોટર મુબાઇ ખાતે આવી હતી મહમદશરી ડ્રાઇવર પુને કેમ
ગયો હતો તેની મને ખબર નથી, તેમજ મુબાઇ ગયા તે દીવસ રેસ
હોવાથી બાવલા ગેઠ રેસમા ગયા હતા ખીન્ને દિવમે સાજના
ખાણુ ખાતી વેળાએ બારલા શેઠને કોઇ બોલાવા આવ્યું જેથી
તે નીચે ગયા હતા

ભય કર ચેતવણી.

ખુનના દીવસે બચુલાઇએ આવીને ચેતવણી આપી કે મહમદ
અલી નામનો એક માણસ બાવલાગેઠનું ખુન કરના આવ્યો છે અને
તે એવા ઘરાબે કે બાવલા શેઠને મારી નાખી તને નસાડી લેઇ જવી.

ખુનના દીવસની ભય કર સાંજ.

ખીન્ને દીવસ સાંજે મોટરમા બેસી મી બાવલા સાથે ફરના
મુક હતી. અને અમારી મોટર મહમદશરી હાકતો હતો અને અમો
પહેલા એપોપોચદર ગયા અને ત્યાંથી અતુકમે કોલામા-મહાલદમી
તોપખાના અને છેવટે ત્યાંથી ચોપાટી તરફ પાછા ફર્યા, ત્યારે બાવ
લાના મીત્ર કેથુસ મળ્યા તેમને મોટરમા બેસાડી મલખાર હીલ તરફ
હાકી હેગીગાર્ડન આગળ પહેલ્યા એટલામા મોટરના ભાલાનો

અવાજ સંભળાયો, જેથી હમારા ડ્રાઇવરે મોટર ધીમી કરી એટલામા પેલી મોટર આવી હમારી મોટરના આગલા ભાગમા અથડાઇ અને તેથી અચાનક હમારી ગાડીની ખતીઓ હોલવાઇ ગઇ અને પેરી મોટરમાથી સાત આઠ માણસો બહાર ડુગી પડ્યા અને હમારી મોટરમા ચઢી ગયા અને હું બાવલાની ડાબી બાજુએ બેસી હતી ત્યાં એક માણસે પુછ્યું તું હમારી બાઇને ક્યા લઇ જાય છે એમ કહી તરતજ પીસ્તોલના બહાર કર્યા અને મને મોટરમાથી બહાર વમડી કાઢી અને મારા ઉપર ચપ્પુના ધા કર્યા તે વખતે હું ગભગભ ગઇ અને બુમો પાડના લાગી એટલામા એક સારજીટ આની પહોંચ્યો તેણે મને ચપ્પુ મારનારને પકડ્યો અને મને બાવલાની મોટરમા તેની સાથે બેસાડી અને આ જગ્યાએ મુમતાજે સ્પષ્ટ જણાવી દીધું કે ચપ્પુ મારનાર તે મોટર ડ્રાઇવર મહમદસી હતો અને તેના સામરીતોએ આખી કપડા પહેર્યા હતા.

મુમતાજની બચાવ માટેની ચરજ.

આ વખતે મુમતાજે મેજિસ્ટ્રેટ આગળ જણાવી દીધું કે હોદ્દાના મહારાજાએ મને તથા મારા કુટુંબને કેટલાક વખતી કેડી જેની સ્થિતિમા રાખી મુક્યા હતા તેમજ મારા અહાવા આવ્યા પછી મને ઘણી ધમકીઓ પાછી લઇ જવાને માટે આપી હતી અને મારા મુમત્ત આવ્યા પછી બાવલાના ખુનનો કેસ બન્યો હતો તેમજ કોર્ટ સમક્ષના કોઇ પણ આરોપી પર મારો દ્રેષ નથી પરંતુ હું દીનગીર છું કે મારા લાગતા વળગતા પક્ષના માણસો આજે અહીં બધા હાજર નથી જે પક્ષો આજે કોર્ટની સમક્ષ હાજર નથી તેમનો સમાવેશ કરનારી અને આ બાબત સાથે સબધ ધરાવનારી બાબતો.

રજી કરનારી જીદી અરજી કરવાની મને સલાહ મળે તો મારા ધારના હીમાયતી મારફત ન્યાયની ખાતર નોંધાવવાની મને રજા આપશો તેમજ મને હવે મારા જીવ વીધે ગણેજ લગ છે તેથી જો આપના તરફથી પગલા ભરવામા નહી આવે તો મારો તેમજ મારા કુટુંબનો જીવ જોખમમા છે, તેથી મારા રક્ષણ માટે તમો નામ રને અરજ કરે છું

તા. ૨૭ મી ની જીખાની.

તા ૨૭ મીને શુક્રવારે મુમતાજનો નામો અરનામક્ષ ટેકસી હાઇવર તથા માસી નતનગ્ગન અને ધરોરની મુખાઇની મીલકતના કાલરી મુલગવકરની જીમાનીઓ લેનાઈ હતી અરનામક્ષ અને નતનગ્ગનની જીમાનીઓમા જણાવ્યું હતું કે તેઓ પોતાની ટોળા સાથે હયુજીસરોડ ઉપર આવેલા આરોરા હાઉસ ઉપર રહેતા હતા અને મુમતાજને ઉઠારી લઇ જતા માટે નવીન યુક્તિઓના પ્રયાસ ચાલુ હતા અરનામક્ષ અને નતનગ્ગન બંનેને આ ટોળાએ બોલાવ્યા હતા તે ખાતમી આવવાને અરનામક્ષે છુપી રીતે આપી હતી ને ચેતતા રહેવા માટે કહ્યું હતું અરનામક્ષે કહ્યું કે રાત્રી મેકસ વેલકાર તણે વણો વખત જોઇ હતી અને પોતાના બાઇએ તેનો નબર પણ નોંધી લીધો હતો ધરોરની ટોળાએ તેના બાઇને રૂપીઆ આપી ફોડ્યો હતો તેમજ થતે પણ લાવ્યો આપી હતી પણ મુમતાજ મારી સગી હોનાઈ તે કાળા કૃત્યમા ભળવાની મે ચોકખી ના પાડી હતી નતનગ્ગને જીમાનીમા જણાવ્યું હતું કે આવકા બચુમાઇને કાઢી કહેના હતા તેણે પણ ચોરેરા હાઉસ સોમરસેટ પેલેસની મુનાકાત લીધી હતી મુલગાઉકરે રતી મેડરવેલ કાર ક્યારે ખરીદાઇ અને તે ધરોર ક્યારે

મોકલવામાં આવી તેનો ખુલાસો કર્યો હતો એવું ડૂધવર પ્રધાનનું કહેવું હતું કે બહાદુરશાહ નામનો મોટો ડૂધવર એ કારને હાંકી જતો હતો એવું ડાધવર પ્રધાનનું કહેવું હતું પ્રધાને તે કાર મલ ત્યાર હીલ આગળ જોઈ હતી શનીવારે લેફ્ટેનન્ટ બકલ અને સીક્રન નામના બે અગ્રેજોએ જીપ્સીમાં જણાવ્યું હતું કે મલત્યાર હીલ આગળ બાવલાના ખુનનો કેસ જોયો હતો અને બદમાસના હાથથી મુમનાજને મચારી હતી મોટર ડૂધવર પ્રધાને જીપ્સીની આપતા કહેવું હતું કે ખુનના દીવસે પોતે એક મુમલખાન સરદારને મોટરમાં બેસાડી મલત્યાર હીલ આગળ લઈ ગયો હતો અને તેઓ થોડાં દિવસો તે દરમિયાન રાત્રી મેકરવેલ કાર જતા તેણે જોઈ હતી અને બીજો દિવસે તેણે સાલવ્યું કે મલત્યાનું ખુન થયું આ કેસનો વધુ પુરાવો આપતા મી પ્રધાને જણાવ્યું કે પોતે એક માળાને લેઈ ઇદરમાં ગયો હતો અને તેણે કોઈ સમજે નહીં એવી રીતે તાર કર્યો હતો આ વખતે ૨-૩૦ થવાથી કોર્ટ લચ માટે ઉઠી હતી

લચ પછીની બેઠક.

લચ પછી ૩-૩૦ ૫ ગે કોર્ટ મળતા મી વેલીનમરની ઉલ્લટ તપાસથી મી પ્રધાને જણાવ્યું હતું કે રાત્રી મેકરવેલ કાર મે જોઈ હતી જેમાં ત્રણ આગળ અને ત્રણ પાછળ માણસો બેઠેલા હતા તે એજ કાર હતી તે હું ચોક્કસ કહી શકતો નથી પરંતુ બીજો દિવસે ખુનની વાત છાપામાં બહાર પડવાથી મને તે મોટરકાર યાદ આવી વળી 'બદમાસો' રાત્રી મેકરવેલ કારમાં બેસી ખૂન કરવા માટે ગયા હતા એ બાબત પણ મારા જાણવામાં આવી.

ઘોંડુ માળીની જીખાની.

ત્યાર પછી ઘોંડુ માળીએ મી કેપની તપાસમા જાહેર કયું કે હું રોમરસેટ હાઉસમા માળીનું કામ કરૂ છું આ ખુનનો કેસ અન્યો તે પહેલો હું ઓરોરા હાઉસમા હતો તે વખતે ત્રીજો આરોપી બહાદુરશા એ આરોપી લેઇને મારી યાસે આવ્યો તે એ માણસોમા એક હોં, અને બીજો મુસલમાન હતો તે મગલામા ગયાને બારી બારણા બંધ કરી દીધા તેજ સાંજે ઇદોરથી રાતી મોટરકાર આવી હતી ને તેમા છ માણસો બેસેલા હતા અને બીજો દીવસે પણ ઓરોરા હાઉસના બારી બારણા બંધજ હતા તેમજ ઇદોરથી આવેલા માણસો પણ ત્યાજ હતા તે સાંજે ૫-૩૦ મોટરને ગેરેજમાથી બહાર કાઢવામા આવી ને પેલા માણસો અદર બેસી ગયા ત્યાર પછી બહાદુરશાહે મને સમજીતી આપો કે આ મોટર બોપાળથી આવી છે

માળીને અપાયલી ધમકીઓ.

બહાદુરશાહે કહ્યું કે આ વાત તુ ફેડીશ તો તને મારી નાખવામા આવશે પછી સાક્ષીએ જણવ્યું કે મને ત્યાર બદ મુલગાવકરે ઇદોર મોકલ્યો હતો ત્યાં હું ૧૧૧૧ વાગે પહોંચ્યો, લેખ મારી સાચેજ હતો મોટરમા બેસાડી મને તોપખાને લઈ જવામા આવ્યો, ત્યાં મને ચેતવણી આપી કે ઇદોરમા ધરપકડ ચાલે છે તે કાઢને કહેવું નહી બીજો દીવસે હું મુખાઇ જઈ મુલગાવકરને મળ્યો તેણે મને ખુન સબધી બાતમી કાઢને ન આપવા ચેતવણી આપી પછી છુપી પોલીસ મને પકડી ઇદોર લઈ ગઈ

બાવલાનો ફાયવર ફરી ગયો

ત્યારમાઠ તા ૩૧ મી એ બાવલાના સોફરની જીમાની લેવામા આવી તેમા સોફરમહમદ શરીએ જણાવ્યું કે પોલીસ તરફથી જે સ્ટેટમેન્ટ રજુ થાય છે તે તદ્દન જીઠું છે ને હું જે કહું છું તેજ વાત ખરી છે આ બાજી પલટાયની જોઈને મેજસ્ટ્રેટ મો કેપને સોફરની ઉત્તર તપાસ કરવા રજા આપી

સ તમે પોલીસ કમીશનરની હાજરીમા મી જેકીસને કહ્યું હતું કે મહાદુરે તમને એવી વાત કરી હતી કે જે તું મુમનાજને નસાડવા માટે અમને મદદ કર્સે તો મહારાજ તરફથી રૂ ૫૦૦૦ ઇનામ મળશે

જ—મે આવું કંઈ પણ કહ્યું જ નથી

સ—મહાદુર તને ખૂનના દોષે સાજો મળ્યો હતો અને તને મોટર થોભાવાનું કહ્યું હતું આ પ્રમાણે કહેવાનું તે કયુંયું હતું એવું સ્ટેટમેન્ટ મી જેકસન આગળ નોંધાવ્યું હતું

જ—મીલકુલ નહીં

સ—પોલીસ તરફથી સ્ટેટમેન્ટ જે તને પાડગથી બતાવવામા આવ્યા હતા તે તે કરેલા કે નહીં

જ—નહીં સાહેબ પોલીસે મને જમગજસ્તીથી સ્ટેટમેન્ટ કરવાની ફરજ પાડી હતી સાક્ષીએ પોલીસ આગળ કરેલા બધા સ્ટેટમેન્ટો કરવાનો ઇન્કાર કર્યો હતો અને મી કેપની તપાસ બંધ કરી હતી આ વખતે મી વેલીનકરે પોલીસ સમક્ષ કરેલા સ્ટેટમેન્ટોની નકલો આપવાની ના કહી હતી આવી રીતે બાજી પલટ ઇજવાથી મેજસ્ટ્રેટ મહમદ શરીને જેલમા રાખવા હુકમ કર્યો હતો

ત્યારબાદ મી કેપે એમ્પાયર હોટેલના મેનેજરની જુથાની લીધી હતી મેનેજર જોપાલ સ્વામીએ જણાવ્યું કે ગયા મપટેમ્મગમા મારી હોટલમા બે પરોણા આવ્યા હતા હમારી હોટલમા રીવાજ છે કે પરોણાએ પોતાના હાથે સર્વે વીગત રજીસ્ટરમા લાવી પડે છે તેથી મારૂ રજીસ્ટર તપાસમા માનુષ પડે છે કે ફૂલમે અને પોડે હમારી હોટેલમા આવ્યા હતા ત્યારમા જોનીદ નામના લગેજ કલાકે જુથાનીમા જણાવ્યું કે બે ત્રણ મહીના ઉપર એક મોટારકાર ઇંદોર મેકલી હતો તેની રસીદ ઉપર આનંદરાવ ફૂલમેનું નામ હતું વળી પોલીસના મોટરખાતાના કેશીપર રામરાવ વીજનકર નામના સાક્ષીએ જુથાનીમા જણાવ્યું કે રાતા રગની એક નંબર ૯૨૫૭ની મોટરકાર આનંદરાવના નામપર રજીસ્ટર કરવાની રજા આપવામા આવી હતી ત્યારમાદ આવી હતી ત્યારમાદ કાર્યોગ કલાર્કની પણ જુથા ની લેવાઈ હતી

કીલીનર અહમદની જુથાની

બાવલાના મોટાર કીલીનર અહમદે બે આરોપીઓને ઓળખાવતા જણાવ્યું કે મહમદ શરી અને બહાદુરશાહ એ બે દોસ્તો હતા બહાદુરશાહ મહમદ શરીને ઘણીવાર મળતો બહાદુરશાહે મને કહ્યું હતું કે ભોપાળનો વનની છે અને મુયાદમા નોકરી મટે આવ્યો હતો અને એક વખતે સવારના સાડાસાતના મુમારે મે તેને ગતી મેકનેલકર ચલાવતા જોયો હતો અને મને કહ્યું હતું કે તે એક પારસી શેઠને ત્યાં રૂબરૂ તરીકે કામ કરતો હતો સાક્ષીએ જણાવ્યું કે હું બાવલા શેઠ સાથે લોનાવલા ગયો હતો ત્યાં પણ મે

બહાદુરશાહને એ ત્રણ વાર જોયો હતો તેજ રાતે પુતા જવાનો છે તેમ પણ તેણે મને જણાવેનું અને લોનાવલાની એક હિટલમા પણ બહાદુરશાહ અને મહમદ શરીની મુલાકાત પણ થઈ હતી ને થોડા દિવસ લોનાવલામા હતા તે વખતે પણ બહાદુરશાહ મહમદ શરીને મળવા આવેયો ને તે બંને જણાયે ધણો વખત છાની છાની વાતો કરી હતી તેમજ ૧૨ મી જાનેવારીએ મારા શેડ મુમતાઝને લઈ ફર્યા ગયા હતા ત્યાં ચોપાટી ઉપર મિ. મેથ્યુસ મળવાથી મોટર ચોખાવી અને મેથ્યુસને મોટરમા બેસાડી હમે હે ગીંગ ગાર્ડ આગળ થઈ પમાર થતા હતા એટલમા પાઞ્ચથી મોટર આવીને અથડી પડી અને તેમાથી ફેટલાક મણમા કુદી પડ્યા ને મારા શેડને ઘાયલ કર્યા હતા ને મહમદ શરીએ પેલીસને ખમર આપવા કહ્યું પણ મને પેલીસ મળી શકી નહીં એ રાતી મેકસ્વેલ કારને હાકનાર પણ બહાદુરશાહ હતો હું પોલીસની તપાસ કરી આવ્યો તે વખતે અરોપીને દો ગર્યાં બાંધેલાં હતાં અને શેડને ઇસ્પીતાલમા મોડલી દીધા હતા અને આ વાત પછી બીજો કે ત્રીજો દિવસે મહમદશરીને પકડવામા આવ્યો.

ઇન્સ્પેક્ટર લાયન્સની જુમાની

લાયન્સે જુમાની આપતા જણવ્યું કે તા ૧૨ મી એ રા તના કલકતા મેન આફ્ટર ઇંદોર ગયેલા સખમા વીરો તથા રાત મેકસ્વેલ ગાડી ઇંદોર મોકલવામા આવી તે વીગે મે આતમ મેળવી હતી તેમજ તા ૫ મી ફેબ્રુઆરી હું ઇંદોર ગયો હતો ને નંબર ૧ થી ૮ સુધીના કેદીઓને આજુબા હતા આ વખતે

રા વગ્યાથી કોટ' લય માટે ઉઠી હતી ને ડાા વાગે કોટ' મળત
 ઓટોમોબાઇલ કંપનીના સેલ્સ મેન નવરોજી હીન્નવાળાએ મી કેપન
 તપાસમા જણાવ્યું કે હ મા આરોપી ફરિયાદે તા ૨૩ મીએ મોટ.
 માટે મને ઓર્ડર આપ્યો હતો બીજો આરોપી ફરિયાદે પણ તે વખતે
 સાચેજ હતો તેમજ મોટર ફેટલાક માઇનની ઝડપે દોડે છે તેની
 ટ્રાયલ કરવા માટે ચર્ચગેટ અને બેન્ડગેન્ડના વચ્ચે દોડાવવામા
 આવી હતી અને આરોપીઓને તે ગતી મેકરવેલકાર પસંદ પડવાથી
 રોકડ રૂ ૫૧૧૧-૧૩-૦ આપી ખરીદી હતી ત્યારબાદ મિ બાવ
 લાના મેકેટર મેથ્યુસની જુઓની લેવામા આવી હતી અને પોતે
 ચોપાટીપરથી બાવલાની મોટરમા બેસી હેર્ગોંગ ગાર્ડન આગળ ગયા
 ને ત્યા પાછળથી બીજી મોટરકાર આવી અચાનકને બાવ
 લાનું ખૂન થયું તે વાત કહી જણાવી હતી વળી જણાવ્યું હતું
 કે પોતે શરી મહમદને ઓળખતા હતા મારીની શરતે તાજ તરફથી
 જુઓની આપતા દસમા આરોપી મહમદ શરીએ જણાવ્યું હતું કે
 હ બાવલાનો મોટર ડાયવર હતો ને બહાદુરશાહને હું છેલ્લા સાડાત્રણ
 માસથી ઓળખૂ છું અને મે તે આરોપીને રાત્રીકાર હાકતો જોયો
 હતો ને તેણે બાવલાને ત્યા ડાયવર તરીકે રહેવા પણ મને કહ્યું હતું
 પણ જગ્યા ન હોવાથી મે તેને ના પાડી હતી

પોલીસ આગળનો ખુલાસો

મી —કેમ તમોએ પોલીસ આગળ ખુલાસો કર્યો ત્યારે જણા-
 વ્યું હતું કે તમારા શેડની એક સ્ત્રી રાખેલી છે તે તમે બહાદુરને
 વાત જણાવી હતી જ છ ના

સ—તમે પોલીસને એમ જણાવ્યું હતું કે બહાદુરશાહે તમને એમ કહ્યું હતું કે જે જી તારા શેઠ સાથે હતી તે નાસી આવી હતી

જ—ના

સ—તમે પોલીસને એમ જણાવ્યું હતું કે બહાદુર તમને મુમતાજના કામમાં નસાડી જવાને મદદ કરવા જણાવ્યું હતું ?

જ—ના

આ વખતે મી વેલનકરે ઉઠાવેલા કેટલાક વાઘા પરથી મેજ સ્ટ્રેટ આરોપીને જણાવ્યું કે તને બધી ખીના સ્પષ્ટ ખીના જણાવી દેવા માટેજ માફી બક્ષવામાં આવે છે અને તેથી તારે મરજી કરાર કરી દેવો જોઈએ

મને ફરજ પાડી.

મેજસ્ટ્રેટના સવાલના જવાબમાં સાક્ષીએ જણાવ્યું હતું કે બહાદુરશાહ આગળ હું બીજું બોલ્યો નથી, મેં પોલીસ આગળ આપેલી હકીકત મને કહેવાની ફરજ પાડવામાં આવી ત્યાર બાદ મેજસ્ટ્રેટ મેં કેપને સાક્ષીના સામા પક્ષના સાક્ષી તરીકે ઉલટ તપાસ કરવાની રજા આપી હતી આ વખતે ૫-૩૦ વાગ્યાથી કોર્ટ બંધ થઈ હતી અને મુકદ્દમા તા ૧ લી પર મુલતવી રહ્યો હતો

ડૉ. હડસનની જુઝાની.

તા ૧ લી. ડૉક્ટર હડસનની જુઝાની લેતા જણાવ્યું હતું કે તા ૧૨-મન્યુઆરીએ રાતના મી, આવવાને દવાખાનામાં લાવવામાં

આવ્યા હતા તેમને પીસ્તોલની ગોળીઓ વણી ઇંગથી કાઢી અને તે વણી લયકગ રચીતીમા હતા. મુમતાજ બેગમ સરીઅહમદ તથા મેથ્યુમને સાવારણુ ઇલા થયાથી તેમને હેરપીનનાથી ગળ આપી હતી ને જણાવ્યું કે આવલાને ચપ્પુથી ઘા કરવામા આવ્યા હતા ડોક્ટરની જીયાની પુત્રી થતા વીનીયમ રોઅર્ટ હેમન નામના યુરોપીઅન મહીએ જણાવ્યું હતું આર્મિની સ્ટોર્સ કંપનીનો અદુક અને હથીઆર ખાતાના વામાગેનો મેનેજર 'જુ અને આવલાના ખુતમા એફ-એન નામની પીસ્તોલનો ઉપયોગ થયો હતો તે આ પીસ્તોલ ઉપરથી જાણી શકાય છે

સારજટ વોટ કીન્સનો પુરાવો.

સારજન્ટ વોટ કીન્સે મી કે પની તપાસમા જણાવ્યું હતું કે તા ૧૨ મી એ કે પના કોરનાર આગળ પોતે ડ્યુટી પર હતો બાગરે ૭-૩૦ ચોકસ ખમર મળતા હું મનમા હીજ તગ્દ ગયો ત્યારે મી ખાવના જમાન પર પડેનો અને મુમતાજ તેની પામે બેઠી હતી સવાળ જખ્મો થએલા સખ્મને માનનાની કારમા બેમાડયા અને પહેના અરોપીને પણ બેમાડવામા આવ્યો હતો પહેલા આરે પીતી તપાસમા ૩ ૨૦૦૦ નો નોટો ૩ ૧૦૦ ના કડનામા મળી આવી ત્યાર માદ દવાખાના ઓપરેશન કરામા આવ્યું હતું આની ગીતે વણાક બોળ પા પુરાના લઈ તેમજ જીગીના સબ્યોના અભિપ્રાયો લઈ નામાર જડજ સાહેમે નીચે મુજબનો ફેસનો આપ્યો હતો

નવ ગુજરાત ઉપરથી.

બાવલા કેસનો ચુકાદો

ત્રણ જણને ફાંસીની સજા.

ચાર જણને જન્મભર દેશનિકાલ.

બે નિર્દોષ

જયુરીએ તહોમતદાર શકી મહમદ પુખ્તશીલ બલવ.
રાવ પો... બહાદુરશાહ મહમદશાહ, શામરાવ રેવાણી ડી
અને ગગારામ આણુદરાવ ફણુસેને સર્વાનુમતે ગુન્હેગ
ઠરાવ્યા હતા અને અકબરશાહ મહમદશાહ અને અબ્દુલ-
લતીફ મોયુદ્દીનને ૮ વિરૂદ્ધ ૧ અને ૭ વિરૂદ્ધ ૨ મતે
અનુક્રમે ગુન્હેગાર ઠરાવ્યા હતા તહોમતદારો સુમતાજ મહમદ
સૈયદ મહમદ અને કરામતખાનને સર્વાનુમતે નિર્દોષ જાહેર
કર્યા હતા શકી અહમદ, પોટે અને ડીઘે એ ત્રણને ફાંસીની
સજા, બહાદુરશાહ મહમદશાહ, અકબરશાહ મહોમદશાહ,
અબ્દુલ લત્તફી મોયુદ્દીન અને આણુદરાવ ફણુમે એ ચારને
જન્મભર દેશનિકાલની સજા ફરમાવવામા આવી હતી અને
બાકીના બે સુમતાજ મહોમદ, સૈયદ મહોમદ અને કરામત-
ખાન નિઝામખાનને છોડી મૂક્યા હતા

સુરત બરાનપુરી બાગળ ઉપર આવેલા શ્રી અનામિલ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમા
રઘુભાઈ લલુભાઈ દેશાઈએ છાપુ અને 'નવચેતન' પુસ્તકાલય
માટે જોકીશનદાસ ત્રીભુવનદાસ પટેલે પ્રગટ કર્યું

